

A KGST atomenergia békés felhasználásával foglalkozó állandó bizottságának ülése

Jegyzőkönyv aláírásával fejeződött be Moszkvában a KGST atomenergia békés felhasználásával foglalkozó állandó bizottságának ülése. Munkájában Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, a Német Demokratikus Köztársaság, Románia és a Szovjetunió küldöttsége vesz részt.

A szocialista országok szakemberei megkezdtek az atomenergia-termelés fejlődési távlatainak együttes körvonalazását. Előirányozták a reaktorok és atomerőművekkel kapcsolatos tudományos-kutató és kísérleti-konstruktóri munka koordinálását.

Az 1971-től 1975-ig terjedő időszakban tervbe vették az új sugárterápia-készülék kidolgozását, hangsúlyozva, hogy a témakörben Magyarország kiemelkedő szerepe van.

A bizottság intézkedéseket hozott, amelyek a reaktor-technikai és az atomenergia, a sugárzási folyamatok, valamint a sugárvédelem területén biztosítják a KGST-tagállamok együttműködésének további kiszélesítését.

Az ülésről kiadott közlemény szerint, a bizottság soron következő ülését a jövő év nyarán Magyarországon rendezik meg. (MTI)

Magyar siker Irakban

Az iraki-magyar gazdasági kapcsolatok keretében a zalai olajkutatók is részt vesznek Irak nemzeti olajiparának megteremtésében. A szerződés szerint 4 nagy teljesítményű olajkutató fúrnak a zalaiai az iraki sivatagban. A távoli országból most érkezett híradás a zalai olajkutatók sikeréről számol be. Az elmúlt héten befejezték az első kút fúrását, e hét végén pedig megkezdik a második kút fúrási munkálatait.

Az iraki partner elégedett a magyar kutatók munkájával. Ez kifejezésre jut abban is, hogy ajánlatot tett további olajkutató fúrására a Bagdad és Kurkuk közötti, valamint a szíriai határ közelében levő területen. A tárgyalások megkezdődtek.

A kutatók szívesen jönnek Szegedre

Beszélgetés Straub F. Brunóval, az Akadémia alelnökével

Három év múlva, 1973 végén, 1974 elején, amikor az Akadémia szegedi biológiai központja teljesen felépül, összesen 500 ember dolgozik majd a biológiai kutatás legnagyobb hazai fellegvárában. A tudományos kutatók száma 150 lesz. A kisegítő, kiszolgáló személyzet száma tehát több mint a kétszerese a kutatóknak. Ez a nagy különbség helyes és jó, az eredményes tudományos munkának egyik legfontosabb feltétele. Magától értetődik, a kisegítő személyzet sem teljesen szakképzetlen emberekből áll majd, hiszen műszerekkel, tudományos felszerelésekkel kell dolgozniuk.

A biológiai központ vezetőinek most, amikor az egyik intézet néhány hónap múlva, a jövő áprilisban megkezdte tevékenységét, egyik legfontosabb munkája a személyzet szervezése. Erről beszélgettünk a napokban Straub F. Bruno kétszeres Kossuth-díjas egyetemi tanárral, a Tudományos Akadémia alelnökével, a biológiai központ igazgatójával.

— Milyen alapelvek szabályozzák a kutatógárda szervezését?

— Arra törekszünk, hogy a lehetőségek szerint fiatal kutatók dolgozzanak intézetünkben. Ismeretes, hogy a tudományos kutatóknál a nagy alkotó korszak általában 35–40 év között következik be. Ennek megfelelően az a célunk, hogy intézetünkben ennek az alkotó korszaknak a képviselői legyenek az irányítók, ők döntsék el a kutatások irányát, ők szabályozzák a végrehajtást. E hatáskörrel kapcsolatban hangsúlyozni szeretném a felelősséget is. Károsnak tartom ugyanis, ha egy intézetben az irányítás diktatórikus. Ezért a hatáskör és a felelősség egyensúlyának megteremtésére törekszünk.

— A modern tudományos munka feltételezi a tudományos együttműködését. Hogyan biztosítják ezt a biológiai központban?

— Intézetünkben a biológusokon kívül orvosok, kémikusok, matematikusok is dolgoznak. A kutatások

komplexitását tehát, amennyire tőlünk telik, igyekszünk biztosítani. Arra, hogy a 150 kutató között hányan lesznek kémikusok, orvosok, biológusok, matematikusok, nem tűztünk ki keretszámokat. Ezt elsősorban a munka követelményei szabályozzák majd. Nem is a végzettség, a diploma a legfontosabb ebben a tekintetben. Kutatóink között van például egy végzettsége szerint növénytanfoglalkozó tudós, aki egyébként kitűnő elméleti fizikus. Magától értetődőleg, rá mint fizikusra is szeretnénk támaszkodni. Ki mihez ért — elképzeléseink szerint ez lenne a döntő dolog, s nem a diploma.

— Feladatának tekintik-e a biológiai központ a tudományos utánpótlás nevelését?

— Intézetünk, a Magyar Tudományos Akadémia intézménye és ezért a tudományos kutatáson kívül egyik alapvető feladatának tekintik a kutatóképzést. Még hozzá nem kizárólag a mi céljainkra, a biológiai központ számára, hanem más intézeteknek is. Azt tervezzük például, hogy a fiatalon hozzánk került kutatóknak három-négy évnél tovább nálunk csak mintegy a fele maradjon. A többiek, magától értetődőleg nem azok, akik itt nem felelnek meg, másutt dolgoznak majd. A tudományos kutatásban való részvétellel ugyanis olyan tulajdonságokat szerezhetnek meg — érzékenység a problémák

iránt, a megoldás módszere stb. —, amelyeknek másutt is, mondjuk egy mezőgazdasági nagyüzemben igen nagy hasznát vehetik.

— A szervezésben jelentkezt-e valamilyen nehézség? Szívesen jöttek-e a kutatók Szegedre?

— Igen. Intézetünk nagy vonzóereje, hogy a biológiai kutatások számára Magyarországon a legjobb feltételeket biztosítja. Azok számára vonzóerő ez, akiknek a kutatás, a munka jelenti életük fő tartalmát, tehát a legjobbaknak. Ha csak nem merült fel valamilyen leküzdhetetlen családi vagy más probléma, a kutatók, éppen emiatt, a vonzóerő miatt, szívesen jöttek Szegedre. Hat évvel ezelőtt, amikor a központ létesítését elhatároztuk, valóban felvetődött, hogy eljönnek-e majd hozzánk, azok a kutatók, akikre elsősorban számítottunk. Időközben ez a kérdés szerencsére és szerencsésen megoldódott.

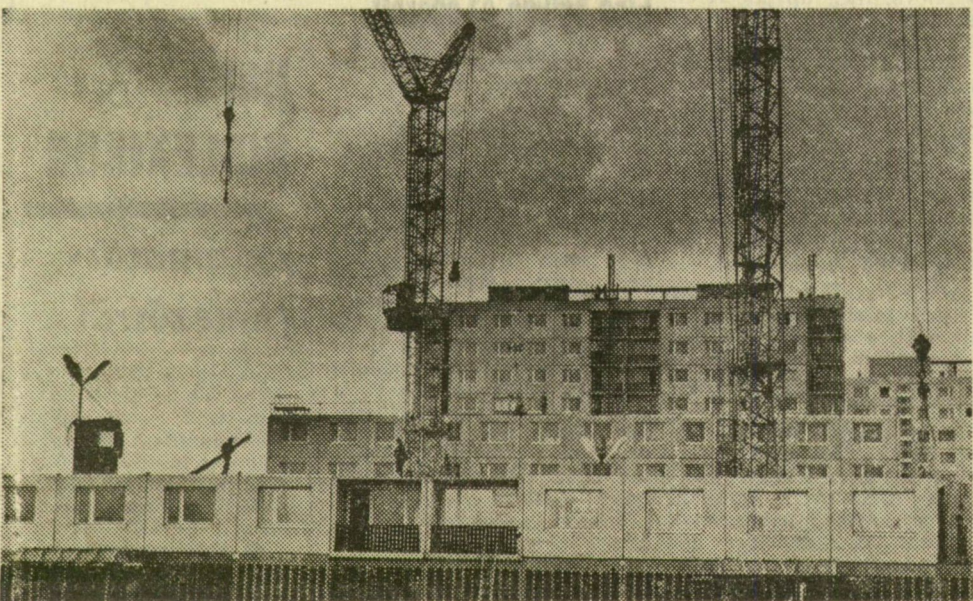
— Eddig a kutatókról volt szó. Mi a helyzet a kisegítő személyzettel?

A kisegítő személyzet magától értetődőleg majdnem teljes egészében Szegedről kerül ki. Nyilvánvalóan nincs értelme, hogy erre a munkára Budapestről vagy máshonnan hozzunk embereket. A munkabálokat előzetesen felkészítjük. Máris folyik az asszisztensképző tanfolyam a Radnóti gimnáziumban és több egyetemi intézetben.

— Mikor kezdődik a tudományos munka?

— Az intézet első részlegét 1971. április 2-án avatjuk. De a kutatók már február közepétől kezdve érkeznek és állnak munkába. Az intézet valamivel több mint kétszáz emberrel kezd meg a munkát, közöttük 70–80 kutatóval.

Utcák születnek és halnak

Kilátás a Csillag térről: egy, három, tíz. Napról napra emelkednek a panelházak falai

Bontják a Szigligeti utcát. Gerendák dőlnek, régi falak omlanak. Napok alatt tűnnek el a házak, az ólakkal hangos udvarokat fölveri a gyom. Eltűnik ez az utca is, ahogy a többi, újjá alakítja a város. Könnyörtelen az idő. Zsalus ablakok pislognak a szomszéd sorról, nem hiszik még, hogy rájuk is ez vár. A városzéli falura: disznóóra, kukoricagóréra, megtöppedt házacsókára. Elfelejtődik a név is, a jövő a számoké. Elmosódnak a régi színek, a jövő a panelfalaké.

Füvek és utak

A tarjániakat sokat vitatkoznak arról, hogy melyek a legsikerültebb „városrészek”. s most a legtöbbjük úgy találja hogy a tízeleletek környéke, mások úgy vélik, hogy a több lépcsőházas tízeleletekkel tarkálló, most épülő negyedét bámulja majd felnövő gyerkeink nemzedéke. Pedig szép nagyon a százas számú házak szinte már teljesen kész területe, amelybe dologva igyekszik éket verni a cementkeverő telep.

Itt már látszik, mennyire a nyugalomra lesz ez a városrész. Alig néhány hét alatt a szemnek kedves zölddel futotta körül a házakat a fű, lombtalan, fiatal fák ígérkeznek a nyárra. Szébb a fű Tarjában, mint a Szechenyi téren vagy bárhol a városban. Pusztíthatatlan. Pedig az utak keskenyek, sokan taposnak a pázsitra.

Hát igen, az utak. Azok próbára teszik a sofőrök idegeit. Különösen este, amikor

megtudhatja az ember, hogy Tarján lakóinak egy része hol is dolgozik: apróbb és nagyobb teherautók sorakoznak az út mindkét oldalán, köztük legfeljebb a motoros fér el kényelmesen.

Veszélyes játékok

Sétáló város Tarján meggyerekváros. S ha a gépkocsi-tulajdonosokra nem is gondoltak a tervezők valamiféle nagyobb garázzsal, a gyerekekre annál inkább. Az egész városban nincs annyi hinta, mint már most Tarjában, ahol egy ház, egy játszótér a jelszó. S aki onnan kiszorult, az talál helyet a töltésen vagy éppen a töltés aljában. Talán túl sokan is, akiket nem tud az iskola napközi otthonába fölvenni.

Veszélyes játékok is vannak. Tarjáni sport például a töltésmászás a meglehetősen meredek téglaloldal, vagy a biciklizés át a mesterséges tó partjain. Nincs ör. aki elzavarná a betonozott falon lerobogókat, akik nagynehezen felkapaszkodnak aztán a még gyepes túloldalra. S nincs őre néhány félkész épületnek

sem, ahol a gyermeki kíváncsiság titkokat sejt.

Van már viszont piac, ahol minden drágább, mint ott, ahol helypénzt is kell fizetni, és két áruház. A MEK-e az újabb, a szebb, a gazdagabb: mindig teli polcok, modern kávédaráló családajták át az Éliker paneláruházából a vevőket.

Városrész a kirakatban

A szegediek közül sokan azt se tudják, hol is van Tarján, sejtelmük sincs arról, szíveseikről. Az érdeklődőket és leendő tarjániakat — hiszen a lakásigénylők javarésze egyelőre oda igyekszik — most nagyon helyesen, a Szegedi Tervező Vállalat makettje tájékoztatja a Virág cukrászda kirakatában arról, hogy milyen is lesz Tarján: mi épül, mibe költöznek be mostanában.

De ha őstarjáni áll meg a kirakat előtt, akkor nagyot sóhajt, és azt kívánja, hogy ahogy az iskolára, úgy a szolgáltató házra és az óvodára is kerülne már oda a jel: elkészült.

Veress Miklós

Szállítási rekord

Az Autóközlekedési Tröszt, a Volán-vállalatok számára az őszi csúcsforgalom tulajdonképpen folytatása volt a február óta tartó erős ütemű munkának. A vállalatok dolgozói a tervezett 230 óra helyett átlagosan 260 órát teljesítettek havonta, s nem egy vasárnapjukat is munkájával töltötték. A folyamatos, megerőltető munka, a fáradtság ellenére a Volán dolgozói helytállnak most ősszel is.

Tíz hónap alatt 94,1 millió tonna árut fuvaroztak, 5 millió tonnával többet, mint tavaly ugyanebben az időszakban. Októberben rekordot döntöttek, a múlt événél csaknem 1 millió tonnával nagyobb teljesítménnyel, összesen 11,8 millió tonna áru fuvarozásával. A torijódo szállítási feladatok közepette a zöldség- és a gyümölcsfuvarozást szinte zavartalanul bonyolították le. Jelenleg a legfontosabb a cukorrépa szállítása.

Növekedett az ipari dolgozók, csökkent a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya

Az 1970. január 1-i népszámlálás teljes anyagából egyszázalékos mintavétel — lényegében százezer lakosra kiterjedő adatgyűjtés — alapján részletes feldolgozást készít a Központi Statisztikai Hivatal. Ez a kötet az év végére készül el. Ennek fontosabb — főleg a népesség demográfiai és foglalkozási összetételéről, valamint a lakáshelyzetre vonatkozó — adatait azonban most külön közzétették.

A jelentés szerint az ország 10 316 000 főnyi lakosából — a január 1-i állapot szerint — 5 millió 311 ezer a férfi, és 5 millió 5 ezer a nő. Az ezer férfira jutó nők száma 1061, tehát 12-vel kevesebb, mint tíz évvel ezelőtt volt. A világhá-

ború következményeként előállott „nőtöbblet” az utóbbi negyedszázadban fokozatosan csökkent.

1960–1970 között tovább tartott a népesség öregedési folyamata: a gyermekkorúak száma 14 százalékkal csökkent, az öregkorúaké 28 százalékkal nőtt. Ami a családi állapot változását illeti, a házások aránya mindkét nemnél kisebb mértékben csökkent, az elváltak száma jelentősen növekedett.

Az iskolai végzettség színvonala tovább javult az utóbbi évtizedben: az általános iskola nyolc osztályát végzettség aránya több mint másfélszeresére emelkedett, s az érettségizettek, illetve a felsőoktatási intézményben oklevelet szerettek száma is tovább nőtt.

A gazdasági tevékenység szempontjából is jelentősen változott a népesség összetétele. Az aktív keresők száma a 60-as évek elején tapasztalt átmeneti csökkenés után eleinte lassú ütemben, az utóbbi években jelentősen emelkedett, s számuk az idén elérte az 5 milliót; a nyugdíjasok, járadékosok száma csaknem megháromszorozódott, s mivel több mint 140 000 nő részesül gyermekgondozási segélyben, ilyen módon az úgynevezett inaktív keresők

(nyugdíjasok, járadékosok, segélyezettek stb.) együttes száma megközelíti az 1 400 000-et. A száz keresőre jutó eltartottak száma e tíz év alatt 100-ról 78-ra csökkent.

A lakásállomány összetételére vonatkozó adatok javulást tükröznek: az egyszobás családi otthonok aránya 61 százalékról 47 százalékra csökkent; a kétszobásoké 32 százalékról 43 százalékra, a három- és több-szobásoké 7 százalékról 10 százalékra emelkedett. A komfortos lakások aránya tíz év alatt 13 százalékról 24 százalékra, a félkomfortos lakásoké 7 százalékról 10 százalékra nőtt; a komfort nélkülieké 80 százalékról 66 százalékra csökkent. Tíz évvel ezelőtt 483 000 fűrdőszobás, illetve mosdófülkés lakást írtak össze, ez az arány jelenleg meghaladja az egymilliót.

Végezetül kiderül a jelentésből, hogy a lakások 68 százalékát tulajdonosi, 28 százalékát főbérleti, egy százalékát társbérleti, 3 százalékát szolgálati és egyéb jogcímen használják. Az ország lakásállományának egynegyede — 821 000 család — otthon — az állam tulajdona, háromnegyede — 2 324 000 lakás — személyi tulajdonban van. (MTI)